

GEHÖR

Medlemsblad för
Gävle Symfoniorkesterns vänner

Box 1283, 801 37 Gävle

Bankgiro 5223-0406

Nr 166, december 2024. Årgång 39

Musikaliskt bokslut

En artikel i OPUS om musikens möjligheter att skildra mänsklighetens värsta fasor får mig att minnas vår Hamburgresa i maj. Konserten i Elbphilharmonie inleddes med Arnold Schönbergs skakande verk ”En överlevande från Warszawa”, i Gehör skrev Kerstin Monk om vår starka upplevelse av musiken. När kören i Beethovens nionde symfoni sjöng ”An die Freude” blev det en gripande kontrast.

Musikens möjligheter att uttrycka upplevelser och känslor är outtömliga. Thomas Mann menade att bara musiken har förmågan att ”säga det outsagda” medan Rilke uttryckte att musiken skapar ett ”språk där språket tar slut”. I programmet för spelåret 2024/25 vill Gävle Symfoniorkester illustrera hur sagor väcks till liv av världens tonsättare. När barfotopianisten Alice Sara Ott som extranummer i Gevaliasalen

Barfotopianisten Alice Sara Ott. Foto: Nagy Attila

framförde Eric Saties ”Gnossienne nr 1” vet jag inte vilken förebild kompositören haft. För mig blev det längtans trolska väg till Lycksalighetens ö.

Allhelgonatid – i Danderyds kyrka spelade Åsa Wirdefeldt med bland andra maken Anders musik som lyfte själen. Där hade jag som barn hört juldagens evangelium. Nu var det som om kretsloppet fullbordades.

När GSV nyligen besökte Norrköpings konserthus, gladdes vi över såväl den 20 minuter långa konsertintroduktionen som tryckta programblad, där vi kunde läsa sångtexten på både franska och svenska i Berlioz sångcykel ”Les nuits d’été”. Ju mer åhörarna vet om musiken, desto större utbyte får de och desto mer välkomnade känner de sig. Jag vill dra en lans för återgång till tryckta programhäften. Det kan locka ännu fler till Gevaliasalen.

Känns höstmörkret betungande? GSV erbjuder ljuspunkter framöver. Närmast en tidig julklapp och en nyårspresent i form av vänträffar den 9 dec och 15 januari. Följ med på vår nästa resa till musikens och konstens Oslo. Miljövänligt med buss. Wenn jemand eine reise tut...

Tomas Attops, vice ordförande

Julia Bullock.

Foto: Allison Michael Orenstein

Exklusiv vänträff 1

Den 12 december framförs John Adams oratorium El Niño i Gevaliasalen i Christian Reifs bearbetning och med fyra solister, bland andra sopranen Julia Bullock och Heliga Trefaldighets vokalensemble samt med Christian som dirigent. El Niño utforskar centrala teman kring Jesu födelse och New York Times beskrev verket som intimt och berörande efter succén nyligen på Metropolitan.

Vänträff: Måndagen den 9 december kl. 18:00 i Bo Linde-salen.

Program: Vi kommer att möta makarna Christian Reif och Julia Bullock och kanske även basbarytonen Davóne Tines. Scanna gärna koden i Generalprogrammet och hör Christian berätta om oratoriet. Vi utlovar att vänträffen blir en berörande introduktion till konserten.

Kvällen avslutas med ett glas bubbel och mingel.
Ingen anmälan behövs till denna vänträff.

Thorleif Thedéen.

Foto: Nikolaj Lund

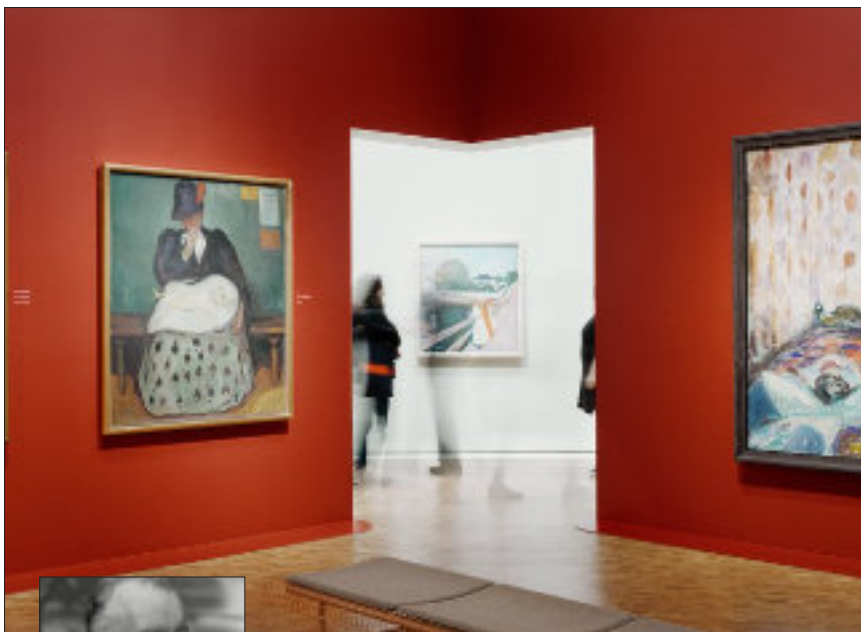
Exklusiv vänträff 2

Vid fredagskonserten vecka 3 kommer vi att få lyssna till Sven David Sandströms cellokonsert med Torleif Thedéen som solist. Född 1962 vann Thedéen redan 1985 tre av världens mest prestigefyllda cellisttävlingar. Han arbetar med världens främsta orkestrar och dirigenter. Mer behöver väl egentligen inte sägas. Men lyssna gärna på en video på nätet där Torleif tillsammans med pianisten Marianna Shirinyan spelar Schuberts "An die Musik". En lisa för själen.

Vänträff: Onsdagen den 15 januari kl. 18:00 i Bo Linde-salen

Program: Möte med Torleif Thedéen med glimtar från ett liv på världens musikscener, hans tankar inför cellokonserten och kanske en lektion om cello, dess hemligheter och möjligheter.

Förfriskningar.
Ingen anmälan behövs.

Munchmuseet. Døden. Foto: Einar Aslaksen

Edvard Munch.

14-17 maj 2025: Följ med till NYA OSLO

Kobolt resor i Örebro erbjuder vår förening en konst- och musikresa till Oslo i maj. Vi besöker nya Munch-museet, en formidabel anläggning i blänkande stål och glas i 13 våningar. Vi besöker nya Nasjonalmuseet och imponeras av Deichman Bjørvika, utsedd till världens bästa folkbibliotek. På Operan ser vi TOSCA av Giacomo Puccini. På Oslo Konserthus möter vi Oslo Filharmoniska Orkester, Beethoven: Pianokonsert nr 1 och 4 och så får vi en inblick i Vigelands skulpturala värld.

Dag 1 14 maj

07.15 Avresa med buss från Konserthuset Gävle
Lunch Värmlands Museum, Karlstad
Entré och visning Lars Lerins Museum
Kvällsbuffé på hotellet i Oslo, centralt beläget

Oslo filharmonien. Foto: Hans A. Rosbach

Ludwig van Beethoven

Dag 2 15 maj

07.00 Stor frukost på hotellet
09.30 Vår guide Richard Klingspor ansluter
Rundtur-Holmenkollen-Rådhuset-Munch Museum
Lunch på Operan. Eftermiddagen på egen hand
18.00 Buss till Operan och föreställningen Tosca

Dag 3 16 maj

09.30 Entré och visning Nasjonalmuseum
13.30 Vigelandsparken med vår guide
19.00 Oslo Filharmoniska Orkester-Beethoven-Pianokonsert 1 o 4

Dag 4 17 maj

09.00 Avresa mot Gävle
Pris: 9 980,-
Inkluderat i priset: Buss t/r Gävle Oslo, hotell 3 nätter, Operabiljett Tosca, Konsertbiljett Oslo Konserthus, visning Munchmuseum, Nasjonalmuseum och Lars Lerin Museum
Lokalguide, musikalisk ciceron och reseledare
Sista anmälningsdag: 28 februari 2025. Anmäl till inger.engsj@gmail.com
Anmälningsavgift: 500,-/per person Slutbetalning: 28 mars 2025

Musik och konst i Norrköping

Konserterna i Norrköping är mycket större än vår konsertsal i Gävle. Här rymmer 1378 personer i publiken jämfört med 800 i Gävle.

Orkestrerna är mycket större, 85 fasta tjänster mot 52 i Gävle Symfoniorkester.

Men det finns även stora likheter. Norrköpings Symfoniorkester bildades 1912, samma år som Gävle Symfoniorkester och Helsingborgs Symfoniorkester.

Gemensamt har de två husen även att de har samma arkitekt, nämligen Bo Karlberg, som även har ritat Operahuset i Göteborg. Det ursprungliga huset i Norrköping var en industri-byggnad, ritad av Ivar Tengbom och uppfördes 1954. Konserthuset invigdes 1994.

Men där huset i Gävle är grönt, runt och vackert beläget vid Gavleån är huset med DeGeerhallen blått med mycket metallkänsla och beläget i industriområdet med Motala ström vid sin sida.

Medan konserthuset i Gävle ägs av kommunen sålde det kommunala bolaget Louis De Geer Konsert och Kongress sitt konserthus till Elite Hotels i juli i år. Det har inneburit kraftigt höjd hyra och en ytterst osäker framtid för symfoniorkestern, allt efter ett mycket uppmärksammat utspel av Moderaternas gruppledare i Norrköping, dessutom ordförande i kommunstyrelsen, Sophia Jarl. Hon och styret med KD, L och SD beslutade att avskaffa kultur- och fritidsförvaltningen och minska finansieringen av Norrköpings symfoniorkester.

Det ledde till kritik på nationell nivå. Samarbetspartierna vill nu inte längre

samarbeta med Sophia Jarl som har gått med på att kliva av sin post. Jarl kommer att vara kvar i partiet som kommunalråd.

Allt detta kunde vi som åkte med vår förenings resa till Norrköping, en lördag i november konstatera. Vi fick uppleva den fina konserten men även möta medlemmar ur styrelsen för Norrköpingsorkesterns vänförening, SON vännerna, över en mingeltallrik i en av husets barer. Föreningens ordförande Helena

Cimbritz berättade om situationen för orkestrerna.

Och själva konserten, den var helt enkelt underbar. Chefdirigenten Karl-Heinz Steffens ledde sin orkester i två verk av Felix Mendelssohn-Bartholdy, uvertyren till En midsommarnattsdröm och hans tredje symfoni, den skotska.

Solist var en fantastisk Camilla Tilling som sjöng de

sex dikterna av Théophile Gautier i Hector Berlioz sångcykel Sommarnätterna. Hon är solist med Gävle Symfoniorkester i vår. Den 11 april sjunger hon "Chaplin Songs" av Daniel Nelson.

Även konst stod på programmet för heldagsresan. Vi besökte Norrköpings Konstmuseum som har en imponerande samling svensk konst. Vi kunde njuta av alla de stora svenska konstnärerna och roas av Carl Larssons skämtteckningar, bland annat ett självporträtt där han kallade sig sapeur, klädsnobb.

Text och foto: Kerstin Monk

Vår grupp gick runt och njöt av konsten i Norrköpings konsthall.

Stor och blå är konsertsalen i Norrköping.

Över 80 musiker sitter i Norrköpings symfoniorkester, en sal som utformats av Bo Karlberg som också var arkitekt för Gävle Konserthus.

Vänträffen gav oss mer av Ava och Jaime

Höstens första vänträff hölls i Soldatkyrkan onsdagen den 25 september med 50-talet medlemmar som fick avnjuta grillad lax med dillsås och möta kvällens gäster, solisten Ava Bahari och tidigare chefsdirigenten Jaime Martin. Några av medlemmarna hade uppenbarligen inte i förväg fått reda på att Nemanja Radulovic på grund av sjukdom ställt in sin medverkan både i vänträffen och torsdagens konsert. Det framgick av några förvånade och kanske litet besvikna utrop kring middagsborden när det stod klart att Nemanja inte skulle komma.

Men när kvällen var över kunde vi alla lämna Soldatkyrkan i trygghet förvissning om att programchefen Roza Nolcheva lyckats med trollkonsten att på ungefär ett dygn vaska fram en minst sagt fullgod ersättare i 27-åriga Ava Bahari, flerfaldigt prisbelönad violinist som började lära sig fiolspelandets grunder redan i 3-årsåldern hemma i Göteborg med hjälp av Suzukimetoden, en liten 8-delsfiol och en ivrigt påhejande pappa, själv violinist.

I dag, som ung stjärna på musikhimlen, har hon förstuds uppgraderat sitt val av instrument. Hon visade stolt upp ”sin” violin, en äkta Stradivarius från 1694 med något förlängd klanglåda som den legendariske fiolbyggaren gjorde för att experimentera med ljudet. Fiolen är ett lån från en norsk stiftelse som specialiserat sig på att köpa in dessa eftertraktade och mycket kostsamma instrument. Vi fick också höra ett litet smakprov på hur fiolen lät när hon som avslutning spelade en Saraband av J. S. Bach.

Som tur var hade Ava nyligen övat

mycket på Beethovens violinkonsert inför en nära förestående konsert i Helsingfors.

– I dag hade vi roligt när vi repade här i konserthuset. Jag läser in ett partitur noga och vill också lära mig vad de andra instrumenten i orkestern spelar. Från scenen märker man som solist ibland när alla i en orkester inte riktigt hunnit lära sig sina delar.

Hon berättade också om livet i Berlin, hennes hemstad sedan flera år, en storstad med ett starkt musikliv. Bland annat har hon fått spela med självaste Berlinphilharmonikerna, som är en favoritorkester ”liksom Gävle symfoniorkester”.

– Nu bor jag och repeterar i Berlin, en stad som jag har ett komplicerat förhållande till. Det tyska samhället är hårt med ett tempo som vi svenskar har svårt att vänja oss vid.

Jaime Martin var alltså tillbaka i Gävle igen och det märktes att han trivs här.

– Jag är alltid så glad över att komma till Gävle. Ni är så trevliga här och kommer alltid att förbli en del av mitt hjärta.

Han berömde orkestern för att den

lyckas få fram ett speciellt och eget ljud. Något som Jaime själv under sina många år som chefsdirigent förstås haft en stor del i.

– Jag började ju som dirigent här i Gävle. Det är något med ljudet som orkestern här får fram som känns så familjärt och bekant för mig. Det är ett så vackert ljud. Man kan nästan ta på det.

– Ett minne från Gävle är när jag gick till tåget ihop med en musiker från Stockholm, som sa att det var så tröttsamt att resa fram och tillbaka hit och släpa på instrumentet. Men så sa han att tröttheten liksom försvann efter repetitionen och då förstod han varför han finns med i det här gamet.

Vänträffen blev ett ypperligt tillfälle för Ava och Jaime att lära känna varandra litet mer inför konserten än de hann med under förmiddagens repetition med orkestern. De två satt bredvid varandra under middagen och fördjupade sig snabbt i samtal om allt från Beethoven till olika konsertlokalers akustik.

För orkestern var Avas oväntade inbrott ett återseende. Hon gjorde ett starkt framträdande på Alandica i Mariehamn förra hösten, där vår orkester spelar varje år.

– Jag var åtta år när jag gjorde debut på Göteborgs konserthus. Nervöst men det var mer roligt än läskigt faktiskt. Den där känslan av att stå på scen och spela kommer jag att jaga i hela mitt liv. Jag älskar Göteborg och Evert Taubes sånger. Att spela inför publik där och se bekanta ansikten i publiken värmer litet extra.

Kerstin Monk tog upp tråden att Ava tidigt kallades ett musikalistiskt underbarn, ett epitet som hon dock väjde sig emot.

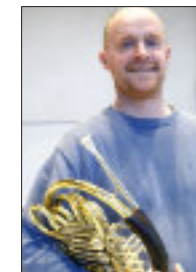
– Nej, det vet jag inte. Alla barn är ett under, svarade hon och fick en stark applåd.

Text och foto: Thomas Thornquist

Kära orkestervänner!

När den första snön just kommit tänkte jag på december 1998. Med varningarna häromdagen från SMHI var det lätt att befara en repris av kaoset.

Flera i orkestern från 1998 har gått i pension eller flyttat vidare. En som var med då tackar vi av den 29 november.

Berndt Johansson har varit hornstämman trogen sedan 1977. Han var då endast 19 år och kom direkt från sin musikerutbildning. Att tjänstgöra i samma orkester så många år är verkligen ovanligt. En stor eloge till Berndt!

Ombyggnationen i konserthuset är nu, som ni säkert sett, avslutad. Förändringarna är större för oss än för er. Tack vare en utökad lastkaj kommer logistiken att underlättas och köket har fått ett riktigt ansiktslyft. Det musikaliska har inte påverkats under byggtiden och det är väl huvudsaken.

Nu när nästan hela höstsäsongen passerat och ett fåtal konserter återstår är det tid att blicka över nyåret. Ni har säkerligen redan siktat inställt på de konserter ni planerar att besöka så jag ska inte nämna mer om det förutom vår traditionsenliga konsert med dirigentklassen från Kungliga Musikhögskolan i Stockholm den 10 januari kl. 19.00. Programmet spänner från Johann Strauss till Bizet med mellanlandning hos Wagner och Stenhammar med mera.

Ett tips, vill ni komma i julstämning och få er ovanlig julmusik till livs så är den 12 december datumet för EL Nino. Det har sålt mycket bra hittills så det är en god idé att köpa sina biljetter redan nu, om ni inte redan har förstuds.

*En riktig God Jul från oss till Er.
Einar Ander, orkesterchef*

Konsertmästarens roller

Då konsertmästaren, som sitter närmast till vänster om dirigenten, reser sig i Gevaliasalen, är det en signal till musikerna att stämma instrumenten. Konsertmästarens roll har liknats vid den en kapten har på fotbollsplan. Men vari består uppgifterna närmare?

Konsertmästaren är musikernas främste representant i en symfoniorkester och ska föra orkesterns talan i skilda sammanhang, en länk mellan dirigent och musikerna. Han eller hon är vanligen stämledare för första fiolerna och har att spela sin stämmas solopassager som kan ingå i ett orkesterverk.

Malin Broman, Radiosymfonikernas förste konsertmästare, beskriver sitt uppdrag som att konserten ska bli så bra som möjligt och att dirigenten ska känna sig välkommen. Otydliga slag från dirigenten kan behöva förstärkas av Malins kroppsspråk. I hennes arbete ingår att lösa smärre konflikter.

Hur ser det ut för en mindre orkester?

Vid en välbesökt träff med ett 60-tal vänner samtalande konsertmästarna Åsa Wirdefeldt, Peter Olofsson och Anneli Jonsson med Kerstin Monk om sin bakgrund och hur de ser de på sitt uppdrag.

Åsa, uppväxt i Djursholm, Peter i Köping, Anneli i Lima. Gemensamt är att de tidigt mötte musiken i familjekretsen,

musikskola eller i Suzuki-metoden. Utlandsstudier och vikariat blev en fruktbar jordmån inför tjänster i Gävle symfoniorkester, där de alla tre arbetat i många år och pendlat från bostäder i Stockholmsområdet. Jag tänker att de måste trivas här.

De alternerar som konsertmästare. Tre veckor i förväg ska stråksättningen (uppstråk/nerstråk) vara klar. Sådant framgår inte av partituret. Anneli tar gärna cross-over. Åsa betonar att konsertmästarna ska ge svar på frågor som dirigenten inte hinner med. Peter beskriver orkestern som en delikat maskin, där stämmor och impulser ska samordnas i ett komplicerat samspel. Vid tjänstetillsättningar medverkar alltid konsertmästare.

Alla tre talar om stor trivsel i Gävle mellan dirigent och orkester. Jaime prisas som ett socialt geni och för att ha lyft orkestern yrkesmässigt. Skivinspelningarna har tvingat alla att höja sin nivå. Stämningen är familjär, på ett sätt som inte alltid gäller för större orkestrar. Man umgås och bor på samma hotell under turnéer.

Som avslutning gav sig konsertmästarna ut i rymden och framförde musik ur Star Wars.

Varma applåder ledsagade vår ordförande Ingriders avtackning.

Tomas Attorps

Orkesterns tre konsertmästare berättade om sina roller och sin bakgrund för vännerna. Kerstin Monk ledde samtalet, från vänster Peter Olofsson, Anneli Jonsson och Åsa Wirdefeldt. Foto: Caisa Hamilton

Cristina Lixandru fick sitt stipendium vid torsdagens konsert av vänföreningens ordförande, Ingrid Iremark. Cristina är också orkesterrepresentant i Gävle Symfoniorkesterns vänner.

Grattis!

Gehör gratulerar årets två GSV-stipendiater, violinisterna Cristina Lixandru och Gustav Inge, som får 10 000 kronor vardera av vänföreningen. När diplomerna överlämnades av Ingrid Iremark vid torsdagskonserten den 21 november pekade hon särskilt på att det är medlemsavgifterna som finansierar de årliga stipendierna.

Cristina fanns med på scenen, både som violinist bredvid kvällens konsertmästare Åsa Wirdefeldt och som glad mottagare av stipendiet. Hennes make Iskandar Komilov medverkade också under konserten vilket gav lite extra familjekänsla under utdelningen.

Cristina Lixandru har en imponerande bakgrund. Född och uppväxt i Rumänien och med flera års musikstudier och jobb i USA och Spanien kom hon till Sverige 2010. Efter att ha vikarierat i vår orkester ett par år fick hon fast anställning 2023. Cristina och Iskandar bor i Gävle med sina barn. Cristina är i år en engagerad orkesterrepresentant i GSV-styrelsen.

Gustav Inge, den andra stipendiaten, också violinist, kunde inte närvara vid konserten men får sitt stipendium senare.

Gustav kom direkt till orkestern efter fem års studier vid Kungliga Musikhögskolan. I bagaget har han mycket folkmusik med sig från uppväxten i Eskilstuna. Det får han nu praktisera som medverkande i föreställningen Drömkvåde, ett samarbete mellan orkestern och riksspelmannen Görgen Antonsson vid Folkteatern.

Text och bild: Thomas Thornquist

Styrelse

Ingrid Iremark, ordförande

070-590 94 88.

ingrid.iremark@gmail.com

Tomas Attorps, vice ordförande

070-483 06 95.

tomas.atorps@gmail.com

Erland Hesslow, sekreterare

070-240 26 12.

erland.hesslow@gmail.com

Inger Engsjö, kassör.

076-133 39 33.

inger.engsjo@gmail.com

Kerstin Monk, redaktör Gehör

070-631 09 70.

kerstin@monk.se

Jan-Olof Nyman

070-210 98 20.

janolofn8@gmail.com

Signar Mäkitalo

070-670 79 91.

utskick.gsv.gavle@gmail.com

Medlemsavgift

200 kr för enskild

300 kr för familj på samma
adress

25 kr för studerande

1000 kr för företag

Betala in på bankgiro:
5223-0406

Ange namn, adress och
epost.

Nya medlemmar

- Gunilla Andersson
 - Dan och Anna-Karin Ageborn
 - Anna Herrgård
 - Maria Stahl
 - Birgitta och Lars Eriksson
 - Katarina Hahr Åström och Hans-Olov Åström
- Glöm inte att meddela oss din mejladress. Vi skickar ut information om träffar och resor som inte hinner komma i Gehör. Skicka din mejladress till gsv.gavle@gmail.com

Ansvarig utgivare: Ingrid Iremark

Stödjande
företag

 trycktrea
(trycker Gehör)

Advokatfirman
Leidhammar AB

Bryntes Optik
Våra medlemmar
erbjuds 10 procent

 WALLNERS BUSS

Advokatbyrån Vigilo AB.